

будь-який інший. У такому колі, де стоять молоді техніки, учні свідомо вдосконалюватимуться, присвячуватимуться власним проектам, зроблять перший професійний крок.

На відміну від вертикальної інтеграції, горизонтальна інтеграція зазвичай відбувається протягом навчального року. У цьому випадку гуртківець, уже вмотивований і усвідомлюючи свій вибір напряму навчання в тому чи іншому технічному гуртку, займається одночасно в двох, а то й у трьох гуртках з різною підготовкою. Це відбувається, коли гуртківці займаються освітніми проектами і вимагають більше знань, ніж може дати певний гуртковий проект. Наприклад, у радіотехнічному гуртку одна дитина працює над створенням автономного планетарію. Щоб побудувати планетарій, учні повинні розуміти будову шасі, що є предметом занять гуртка автомоделювання. Щоб відтворити наукове обладнання в його моделі, студенти повинні розуміти умови на різних планетах, а також засоби та інструменти, що використовуються для вивчення небесних тіл. Без цього захистити проект на конкурсах навіть обласного рівня, не кажучи вже про всеукраїнські, буде практично неможливо. Таким чином, гравці одного кола можуть переходити до різних кіл, щоб відвідувати заняття. Здобути знання в різних галузях науки і техніки, щоб згодом перевести їх у практичну розробку автономних програмованих планетоходів або радіокерованих планетоходів.

Звичайно, ця інтенсивна навчальна діяльність вашої дитини повинна відповідати її шкільній програмі. Але замість того, щоб просити дітей сидіти на уроці праці, замість того, щоб виходити з роботи о другій годині дня і їсти, присвятіть свій вільний час заняттям, які подобаються вашій дитині. Це допоможе розвинути її творчі здібності та дасть їй можливість бачити і спостерігати своїми очима Світ навколо вас, правда? Він творець, а не споживач.

УДК 372.85

РОЗВИТОК НАСКРІЗНИХ УМІНЬ СТАРШОКЛАСНИКІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ПРИРОДНИЧИХ ПРЕДМЕТІВ

О. В. Грицюк, І. В. Виговський

Рівненський державний гуманітарний університет

В останні десятиріччя в умовах реалізації реформи «Нова українська школа» [3] все частіше вживають такі терміни, як «наскрізні уміння», «соціальні навички», «навички XXI століття» тощо.

У пункті 9 Державного стандарту базової середньої освіти визначено такі одинадцять наскрізних умінь: 1) читати з розумінням; 2) висловлювати власну думку в усній і письмовій формі; 3) критично і системно мислити; 4) логічно обґрунтовувати позицію; 5) діяти творчо; 6) виявляти ініціативу; 7) конструктивно керувати емоціями; 8) оцінювати ризики; 9) приймати рішення; 10) розв'язувати проблеми; 11) співпрацювати з іншими [4].

У наукових працях українських дослідників О. Барановської, А. Бойко, Л. Бірюк, Я. Гаєвець, А. Клямар, О. Онопрієнко йдеться переважно про наскрізні уміння учнів початкової школи. У нашому дослідженні проаналізуємо наскрізні уміння учнів старшої школи на під час вивчення природничих предметів.

Мета: з'ясувати сутність наскрізних умінь на уроках природничих предметів у старшій школі.

Наскрізні уміння, або універсальні вміння, можуть бути застосовані в різних сферах життя і роботи. Ці уміння є важливими, оскільки допомагають людям досягати успіху не тільки в конкретних професіях, але й в будь-якій іншій сфері життя [2].

Важливими з наскрізних умінь є критичне мислення, комунікаційні навички, творчість, спроможність працювати в команді, проблемне мислення, адаптація до змін, вміння керувати часом та багато іншого [1; 2; 3].

На уроках з природничих наук потрібно заохочувати учнів розглядати проблеми з різних точок зору, висувати гіпотези, аргументувати свої висновки на основі доказів та логіки, проводити практичні заняття та лабораторні роботи, які спонукають учнів до уважного спостереження, аналізу результатів та формулювання висновків.

Крім того, варто пропонувати учням завдання, які потребують творчого підходу, зокрема розроблення альтернативних способів вирішення наукових проблем або запрошення їх до створення власних експериментів.

Ефективною є організація проектів та завдань, які вимагають співпраці учнів у групах для розвитку навичок співпраці та лідерства.

Таким чином, формування наскрізних умінь – важливе завдання навчання природничих предметів у старшій школі.

Список використаних джерел

1. Клямар А. О. Розвиток наскрізних умінь молодших школярів засобами LEGO-технологій. Освіта і наука. 2021. №1.
2. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи (ухвалено рішенням колегії МОН 27.10.2016). URL: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/konczercziya> (дата звернення: 15.10.2023).
3. Підсосонна О., Бірюк Л. Критерії сформованості наскрізних умінь молодших школярів на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ». Collection of scientific papers «SCIENTIA», (November 11, 2022; Vilnius, Lithuania). 2022. С. 158-160.
4. Постанова Кабінету Міністрів України «Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти» від 30 вересня 2020 р. № 898. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro->

FAMILI JEWELS В АСПЕКТІ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ

О.А. Дарюга

Полтавський фаховий коледж Національного університету харчових технологій

Європейські цінності зорієнтовані перш за все на „famili jewels” – сімейні дорогоцінності, – англ., особливо у житті традиційно вивіреного у цьому плані соціуму Великої Британії, і це – далеко не тільки шухляда зі спадком прабабусі, а й філософія сім’ї ба навіть роду, зокрема: любов до плавання, лиж а чи ковзанів, сьорфінгу а чи поло, боулінгу, гольфу тощо як один з методів реально, а не абстрактно любити своє тіло, а значить – своє здоров’я, загалом – життя. Варто загалом поглянути на керівників, видатних політичних діячів Заходу, в тому рахунку й жіночої статі (навіть багатодітних, як, приміром, Урсула фон дер Ляєн, голова Європейської комісії), аби впевнитися: у сім’ях, де вони виростили, поціновувалося не гурманство аж до патологічного переїдання, а струнка спортивна фігура здорової, енергійної людини аж до надзвичайно поважного віку (приклад – 40-й президент США Рональд Рейган, що прожив 93 роки).

У сім’ю нашого коледжу (як це відбувається і в інших ЗВО) ми приймаємо („отримуємо”) студентів, котрі є майже дорослими або вже й дорослими людьми з усталеними ціннісними орієнтирами, здобутими змалечку перш за все зі своєї батьківської сім’ї, зі звичками, що вкорінилися в них також завдяки певним сімейним цінностям (інколи такими „дорогоцінностями”, що призводять до тяжких патологій у юних організмах) й з найрізноманітнішими інтересами, любов до яких вільно чи мимовільно прищеплювалася їм рідними людьми. На жаль, під час навчально-виховного процесу, спостерігаючи вже набуті й мінусові ціннісні орієнтації, нерідко зустрічаємося з несформованістю так званого „ціннісного поля” [5, с. 1], що вражає своєю примітивністю, майже одночасною полярністю суджень в однієї і тієї ж самої юної людини, розмитістю навіть не моральних – моралізаторських – суджень, із насправді дуже слабким інтересом до здорової варіації життя й проблем соціуму з цього питання. Основна ж і конкретна орієнтація – на матеріальні блага. При цьому питання перспектив навіть терміну власного життя в аспекті здоров’я майже не хвилюють. „Основна маса сучасної молоді надає перевагу розвагам, частіше пасивним... На проведення більшої частини вільного часу молоддю, яка навчається, наклав відбиток новітній технічний прогрес.

Вивчення можливостей комп’ютерних мереж займає величезне місце, причому, як правило, використовується він як сфера розваг: комп’ютерні ігри. А невміння працювати в інтернет-мережах вважається моветоном” [там само].